

Røgt og Familielivet, var det en ganske anden Sag, saa vilde der være stor Dpfordring for os Andre til at give Noget efter, men dette forekommer mig ikke at være Tilfældet. Jeg indrømmer, at de have samme Ret som enhver Anden, men saa maade de ogsaa have den samme Pligt til at deeltage i de Byrder, som tynge haardt paa os Alle. Lad Ministrene staae fast paa deres Mening, lad Landstinget staae fast paa sin og lad Fleertallet gaae med dem, saa kan Loven blive vedtaget, men jeg vil tilraade Enhver, som ikke i sit Hjerte har den Følelse, at det er rigtigt at sætte en Præmie for at gaae den geistlige Bane, at sige Nei til alle slige Bestemmelser. Det er en Præmie, man sætter, ja man kan endog sige, at det er et Tillæg til Præsterenes Lønning, thi vi vide jo, hvad det har kostet saa Mange at blive frie for deres Børnepligt. Dersom det var saa, at man holdt haardt paa, at de Mænd, som nu engang have faaet Præstevieelse, ogsaa skulde med, vilde jeg være derimod; men er Spørgsmaalet kun: Skal den, som i Fremtiden ønsker at blive Præst, have nogen særlig Fordeel, som ikke tilkommer alle andre Mennesker? Dertil siger jeg Nei, og tilraader Enhver at gjøre det, og jeg haaber, at de ærede Herrer, som tidligere have havt samme Anskuelse som jeg, ikke ville vige deraf og følge det Exempel, der nylig blev givet os af det ærede Medlem for Viborg Amts 5te Valgkreds (Bærtelsen). Et Udvalgs Nedsættelse foreligger der nu ikke Spørgsmaal om, det vil komme paa et senere Trin. Jeg for mit Bedkommende vil gjøre, hvad jeg kan for at faae disse Bestemmelser ud af Loven, for at de geistlige Embedsmænd kunne blive stillede lige med alle Andre. Det kan siges — og jeg skal villig indrømme, at det tildeels har sin Berettigelse — at det vil see noget underligt ud, naar en Mand gaaer hjemme og rogter sit daglige Kald og maaskee idag staaer overfor en anden Børnepligtig som hans Sjælesørger, at han da saa Dage efter mødes med ham Side om Side i Beledet; men en slig gresl Fremstilling gjælder i flere andre Forhold; det Samme kan f. Ex. gjælde om en Dommer; en Mand's Bee og Bel er jo mange Gange afhængig af en Dommers Stil-

ling. Man kan tænke sig det Samme om en Amtmand eller Minister, og efter hvad der er mig fortalt, har noget Eignende været Tilfældet med en Minister — jeg er muligvis ikke rigtig underrettet, men det kommer i hvert Fald ikke Sagen ved. — Man har idelig og idelig ført denne hjerpe Tale, at vi skulle gaae ind paa at bringe store Offre for Fædrelandets Forsvar, at Børnepligten skal være almindelig, være en patriotisk Handling, at det skal være en stor Ære at være Soldat, saa at den, som har en Plet, ikke engang maa være det; det skal være udkaarne Mænd, som offrer Liv og Blod for Fædrelandet. Jeg gaaer med til dette og offerer gjerne min Skjærv; men naar man kort Tid efter at være fremkommen med disse smukke Talemaader, ved Hjælp af hvilke man tildeels har faaet Hærplanen sat igennem, gjør Indgreb i Principet, da kan jeg ikke være med. Den høitærede Minister har sagt, at det ikke er noget Principspørgsmaal, Talen her er om, men for mig er det et Principspørgsmaal i fuldeste Maade, saagodtsom noget Spørgsmaal nogenstunde har været det; desuden, hvem er Borgen for, at man ikke om et Aarstid kommer og siger: Amtmændene kunne vi ikke undvære, eller: vore Herredsfogder kunne vi ikke undvære, eller noget Eignende? Hertil siger jeg: Jo, det kan vel lade sig gjøre, Exemplet viser, at Mænd i forskellige Livsstillinger kunne være tilstede i Rigsdagen, og deres Forretninger blive dog ret godt besørgede. Jeg for mit Bedkommende har ikke hørt nogen Grund til Klage og har ingen Klage at fremsøre i saa Henseende. Det kan lade sig gjøre, og det kan altsaa ogsaa lade sig gjøre for Præsterne. De maade see til, hvorledes de kunne hjælpe sig eller lade være at lade sig ordinere, indtil de have opfyldt deres statsborgerlige Pligter som enhver af os Andre. Jeg beder fastholdt, at Spørgsmaalet, om Præsterne skulle være Soldater, ikke foreligger — det foreligger ialtfald ikke for mig. For mig foreligger Spørgsmaalet reent og klart saaledes: Skulle vi indrømme en Mand nogen Forret, fremfor Andre, fordi han ønsker at ernære sig som Præst? Dette er Spørgsmaalet og intet Andet.